

آبونه شرايطى

داخلى ، خارجى هرير ايجون
سنه لىكى (۲۰۰) ، آلتى آيلنى
(۱۳۰) غروشدر .

[نسخه سى ۵ غروش ،
سنه لىكى ۵۲ نسخه در .]

اداره خانه

باب عالی جاده سنده دائره مخصوصه

اخطارات

آبونه بدلى پشيدندر

مسلكه موافق آثار مع الممنونيه
قبول اولنور ، درج ايدلمين
يازيلر اعاده اولونماز .

تذکره اشعار و کلام

دینی ، فلسفی ، علمی ، ادبی هفته لىق مجموعه اسلاميه در

والله يهدى من يشاء الى صراط مستقيم

باش محرر
محمد طاكف

صاحب و مدير مسئول
اشرف اديب

آبونون اهد كم سبيل الرشاد

عدد : ۳۷۰

۱۲ ذى الحجه ۱۳۳۶

پنجشنبه

۱۹ ايلول ۱۳۳۴

جلد ۱۵

مکاتیب

اشیورہ

کویلیریز

اولجہ کویلیر حقدہ جرائد یومیہ واسطہ سبیلہ بعض نشریاتہ بولونمشدم . بونک اوزرینہ بعض ذوات غریب بر طاقم مطالعات سردایتدی . مع اناسف کورولبورکہ پایتخت مطبوعاتی کویلینک حیاتیہ لایقیلہ واقف دکلد . کویلینک حیاتیہ دائر یازی یازہ جق ذواتک مطاق اوحیات ایچندہ یاشامش ، اونلرک احوالی یاقیندن کورمش اولملری شرطدر . یوقسہ ماصہ باشندہ کویلینک حیاتی حقدہ مطالعات یوروتک تک تحف اولور .

کویلرہ غزتہ توصیہ ایتمشدم . فقط غزتہ جیلردن دہ یومیہ بررایکیشتر ستون ، صرف کویلینک آکلایاییلہ جکی آجیق برلسانلہ کویلینک منافعتہ تخصیص ایتمک شرطی رجا ایده رک توصیہ ایتمشدم . یوقسہ متوسط ، منورالفکر ذواتہ خطاباً یازیلان رسالہ وغزتہ لردن ، پارلاق جملہ لردن ، یوکسک شعرا لردن عموجہ لک ہیچ برشی استفادہ ایده . میہ جکی ، بلکہ چفتنی ناصل سورہ جکئی ، خرمنی نہ یولده دوک جکئی ، محصولانندن ، سعیندن نہ کونا استفادہ ایده بیلہ جکئی ، قومشوسیلہ ناصل کچینہ جکئی ، دینتہ ، وطنہ ، دولتنہ ، ہم جنسنہ نہ کبی وناصل خدمت ومعاونت ایده جکئی ، خلاصہ دنیاہہ بردر جہ یہ قدر رفاه حال وسلامتلہ یاشامق ، آخرتدہ سعادتہ نائل اولمہ تک اسباب ویولرینی ارانہ ایده جک سوز ویازیلردن استفادہ ایده بیلہ جکئی بیلنلردنم .

بو ملتی ، بو کویلی بی هر فلا کتدن قورتارہ جق ، مادی ومعنوی علل وامراضدن مصون بولوندورہ جق ، معایب واحوال مذمومہ دن تنزیہ وتجربید ایده جک آنجق وآنجق علم وعرفان اولدیغنی ، بشقہ ہیچ بر چارہ نجات وخالص اولدیغنی واولیہ جفتنی قطعی صورتدہ بیلدیکم ایچون حکومت ، معارف خصوصندہ جبر وشدت کوسترمنز ، اہالی بی کندی آرزو وفکرینہ بر اقرسہ کندی قناعتجہ معارفک تعمیمی ، غایہ ومقصود اولان وطن وملتک ترقی وسعادتی دہ ممکن اولہ منز . بو کون اولمازسہ یارین اولور دیہرک وقت کچیرہ جک بر زماندہ دکاز ... دیمش ؛ مکتوبک نہایتدہدہ : الحاصل کویلیریز او یانمز ، ترقی ایتمز ، بویلہ اوپوشوق بر حالہہ قانورسہ استقبالمزی بک ای کورہ میورم ، دیہرک سوزلریمی بیترمشدم .

کویلی اوت ، جاہلدر . بن ، ینہ ادعا واصرار ایدیورم کہ ، کویلی بیچارہ در . کویلی زوالیدر ، کویلی قرانلقدہ در ، نور وضیایہ محتاجدر . کویلی یتیم چوجنہ بکزر ، ولی یہ ، وصی یہ محتاجدر . کویلی یولنی فائب ایتمشدر ؛ دلیلہ محتاجدر . کویلی ، واپوری باتوب

ہارونہ خبر ویرلدیکی زمان ہارون : « اسباب طرب وعشرتی جامع اولان بو اوطہ یہ می کتیرہ لم ، یوقسہ بولردن خالی بشقہ بر اوطہ یہ کتیرہ لمدہ اورادہ می کندیسنی قبول ایده لم؟ » دیہرک بالذا کرہ شق ثانی یہ قرار ویریلوب منکردن خالی اولان اوطہ یہ نقل مکان ایلہ اختیاری اورایہ ایستہ مش .

عودی کترین آدم او صرہدہ اختیارک الئدہ بولونان چکر دکلہ طولو کیسہ بی ادباً اختیارہ آتدیر مق ایستہ مش ایسہدہ اختیار : بو کچہ یہ مخصوص اولان یکم بوندن عبارتدر « دیہرک کیسہ بی آتقدن امتناع ایتمش ، او آدم « یکمکی بزوریرز » دیمش ایسہدہ « ہم سزک یکمککزہ احتیاجم یوقدر ، دیوب همان ہارونک حضورینہ چیقنچہ ہارون او آدمہ « بو اختیاردن نہ ایسترسک؟ براق کلسین ، دیمش . اختیاردہ کیسہ سی . الئدہ اولدیغنی حالہہ سلام ویروب خلیفہ تک حضورندہ او طورمش . ہارون : « شیخ ! بو یایدیغک نہ در؟ » دیمسہ جواباً شیخ تجاہل ایده رک نہ یامشسہ سویلیکز « دیمش .

ہارون محجوبیتدن « سن ہم عودی قیرمشسک » سوزینک صراحتہ ایرادینہ قائل اولدیغندن واقع اولان الحاح اوزرینہ شیخ طرفندن مسئلہ تصریح اولنہ رق ہارونہ خطاباً بویلہ بر معاملہ یہ جراتک اسباب موجبہ سی دفعات ایلہ آبا واجداد کزدن منبرلردہ استماع ایتمش اولدیغ (ان الله يأمر بالعدل والاحسان وابتداء ذی القربی وینہی عن الفحشاء والمنکر والبغی) آیت کریمہ سنہ مستددر . بن دہ بویلہ بر منکری مشاہدہ ایتمش اولدیغہ مبنی تغیرینہ قالمشدم . بشقہ بر شی یامدم . « دیمسی اوزرینہ ہارون اختیارک معاملہ سنی بالاستحسان کیمسنہ مساعدہ ایتمش .

اختیار ہارونک حضورندن چیقوب کتدکن صکرہ خلیفہ بر آدمک الئہ آتون طولوسی بر کیسہ ویروب « شو اختیاری تعقیب ایده جکسک . اگر انشای راہدہ تصادف ایده جکی کیمسہ یہ بن خلیفہ یہ شویلہ بویلہ سویلدم دیرسہ کیسہ بی کندوسنہ ویرمیوب کبری کتیر . یوق اکر بر شی سویلیکسزین یولنہ دوام ایدرسہ کیسہ بی کندوسنہ ویر ، دیہ تینیہ ایتمش . اختیاردہ یولنہ دوام ایلہ ہیچ کیمسہ ایلہ مکلمدہ بولندیغہ بناء او آدم امیر المؤمنینک امرلرینی بالتبلیغ کیسہ بی اختیارہ ویرمک ایستہ مش ایسہدہ اختیار : بونی امیر المؤمنین زردن الدیسہ اورایہ اعادہ ایسون . « جوابتدہ بولونوب کیسہ تک قبولندن امتناع ایتمشدر .

بو بویلہ اولقلہ برابر زمانک بو کونکی ایجاباتیلہ دولتک تشکیلات حاضرہ سنہ نظراً تغیر منکر ایچون بروجہ بالا تعداد اولونان مراتب خمسہ تک برنجی وایکنجیسی . اولان تعریف ووعظ خصوصلری تقیددن آزادہ اولوب آنجق مراتب باقیہ ثلاثہ تک خود بخود تطبیقاتہ قالمشق جزای مستلزم احوال دن عدایدمش وبناء علیہ محتسبک امام المسلمین طرفندن مأذون اولسنی شرط اتخاذ ایتمش اولان طاقتہ علمانک اجتہاد لری قسماً قبول اولمشدر .

حیدری زادہ

ابراہیم

ینه تکرار ایدیورم ، کویلی جاهلدر . کویلی منفعت ومضرتی
تفریق وتمیزدن عاجزدر . [اکثریتی نقطه نظرندن سویلیورم .
یوقسه کتدیکی یولنی ، طوتدینی ایشنی بیلن بعض منورالفکرذوات
طیعی مستنادر]

عقلاً فنا ، مهلك ومضر اولان برعادتک ترکی ایچون هموجهیه
سویله سهك ، حتی رجا ایتسهك « کوره نه کز ، اسکیدنبری عادتیز
بویله در ، ترك ایده میز ، دیر . کندیسنه اولاد وعیالنه ، هم جنسنه ،
دولت وملتنه بانکه یوزده یوز فائدهلی اولان برایشی تعریف ایتسهك :
« بابا ، بونی بویله یاب ، ایلروده بویوزدن هم کندک ، هم چولاق
چوجنک برچوق فائده کوره جکدر . دیرسهك « کوره نه کز یوقدر ،
یاپامیز » جوابی ویرر .

بوقدر جاهل اولان کویلی بی یوله کتیرمک ، دینی ، دنیاسنی ،
انسانیتنی اوکرتمک طبیعی پک مشکدر . آنجاق برسویلسک ، بش
سویلسک ، دامله دامله کول اولور قیلندن کونک برنده تأثیر ایدر .
شبهه سز هموجه کندیسنی غزته او قویه جق دکادر ، البته هر کویده
براقور بازار وازدر . خصوصیه حرب دولایسییه هیچ برکوی
امام سز دکادر ، ظن ایدرم . هر نه قدر بواماملرک هپسی احتمال ملنه
ارائه طریق ایده بیله جک ، سوزینی دیکله ته جک برسویله ده دکادر .
فقط بوکوی آچیق ومؤثر کتاب لری ، مقاله لری او قویوب آکلامق
واهالییه آکلامقن عاجز اولان امام ده پک اندرر ظن ایدرم .
اگر وار ایسه « ان الله یا امرکم ان تؤدوا الامانات ... » فرمان جلیله
خطابت وامامت کبی وظیفه مهمه ومقدسیه بی اهله تودیع ایتک
طیعی مشیخت اسلامیتهک بورجیدر ، وظیفه سی در .

معروضاتمدن دولای فیکر عاجزانم یا کلش آکلاشیلماسون .
کویلیلرک سایه سایه بیتمه یین اخلاق مذمومه سنی ، یا کلش باطل اعتقاد لری
تحسین وتقدیر ایدوب وکالت وظیفه سنی درعهده ایتدیکم بوقدر .
بلکه مشاهده وقعاتلری حریب فیکریه اساسنه استناداً سر بستجه
سویلیورم .

کویلینک تا جکرینه ، روحنه تأثیر ایدوب چیقارمسی وتبدیل
ایتمسی ممکن اولیان او قدر کوتو خویر ، فنا فنا داتلر ، مدهش ،
مهلك کوره نکدر ، شرعه ، عقله ، فقه ، منطقه مغایر اعتقادلر
واردر که اک مقتدر وروحشناس ادبایلمم که حقیله توصیف وتشریح
مقتدر اوله بیلورلرمی ؟ چونکه کویلینک هر حالی برروماندر .

عاجز لری اودرجه بدین دکلم . آنجق حال حاضرده کی هموجهلرک
فیکر لری تنور ، حس ، اخلاق ، سویه وعرفانلری اعلا ایدوب
طریق هدایت وسلامته سوق ایتک ، محال دکلم ایسه ده ، پک مشکدر .
بردفه اگری بوگری بیوبوب قارتلاشان بر آغاچه ایسته دیکک شکلی
ویرمک طبیعی زوردر . هیچ اولمازسه هر شیئه استعداد وقابلیتی
اولان ، تازه فدانه بکزه یین چوجق لری او قوتهلم . دها کوچک ایکن

دکزه دوشن ، چرینان یولجی به بکزر ؛ الندن طوتوب ساحل
سلامته چیقارلمه محتاجدر .

اویله ادعا ایدیلدیکی قدر بلا مصرف کندیسنه مال اولدیغی
یمورطه سنی ارج غروشه ، یاغنی ۲۶۰ غروشه ، قوزیسنی ۸ ایرایه
ویرمسونده نه یاپسون ؟ اولجه ۱۵-۲۰ غروشه آلدیغی بریمی به
۴۵۰-۵۰۰ غروش ، آلتش پارهلق باصمه یه ۱۵۰-۲۰۰ غروش ،
۲۰-۳۰ پاره یه آلدیغی طوزه ۲۰-۲۵ غروش ، ۵-۱۰ غروشه
آلدیغی صابونه [که کافوسی حواج ضروریتهک اک مهمارندندر]
۱۸۰-۲۰۰ غروش ویرمکه مجبور اولان ؛ زوجی ، باباسی ، بتون
اقربا وتعلقاتی سلاح آلتنده ویا قره طوپراقلر ایچنده اولان ؛ هر
بری مظاهرت ومعاونته محتاج درت بش معصومی بولونان برقادینجیز
نه یاپسون ؟ کندینی وچوجق لری نه ایله ونصل اداره ، اعاشه واکسا
ایتسون ؟ غاز یاغنی ، شکر کبی شیرلی ، استانبوللی شهر ویا قصبه لی
اولدیغندن اسمنی بیله اونوتمشدر . یالکیز آره صیره ۵۰-۱۰۰ درهم
شکر وغاز یاغنی اهالی به توزیع ایدیلدیجکی غزته او قویانلردن ایشیدییور .
حقوق ، جنسیت وملت افرادندن اولق نقطه نظرندن کویلی ایله
استانبوللی وشهرلینک فرقی وارمی ؟ ...

کچنلرده برذات تراموای شرکتندن یکریمی پاره دن عبارت اولان
حقیقی استرداد ایتدی . واقعا حقوقک آزیده بر ، چوغی ده بر
ایسه ده عجبا کویلی : دکلم ۲۰ پاره ، ۲۰ لیرا حتی ۲۰۰۰۰ لیرا
بوکوا نمائل حقوقنی بو حالنده ، دکلم اویله بیوک شرکت وقومپانیالردن ،
اولدقجه موقع صاحبی بر کیمسه دن استرداد ایده بیلورمی ؟
کویلی کویا ریجبردر ، فقط بر چوق آیلر مطلقا یینه حکومت
طرفندن اعاشه ایدلمکه محتاجدر . مالی یوقنی ؟ چنتی یوقنی ؟ ترلاسی
یوقنی ؟ وار ، هپسی وار . حتی حرب دولایسییه ایش نه در ؟ ترلا
زده در ؟ بیلمه یین قادیلر بیله ارککلردن دها زیاده ایشچی ، دها
کوزل زنجیر اولدیلر . فقط چالیشمه نک یولنی ، اصوائی بیله مدکارندن
سنه نک اون ایکی آیی ده کویا چالیشمه قله کچیر دکاری حالده یینه آج ،
ینه محتاج ، یینه سفیل ، یینه پریشاندر . بنای دولت - که شبهه سز
کویلیلردر - قوی ، صاعلام ، اولمازسه بقای حیات ممکنیدر ؟

معترض ایتدی ، کویلینک احوال مذمومه سندن بهضیسنی ده یازیور :
قیز قاچیر قی ، قادین اوینامق ، بر برینی ضرب ایتک ... دوغوردر .
حتی دها چوقدر . فقط کویلی بی حمایه وصیانت ایتک ، حقیقی
کورمک واعتراف ایتک شرطیله ، انصاف ایدوب دوشونهلم ، بوقادین
اوینامق ، عشرت ایتک ، قار اوینامق کبی عنعناتیزی ، خانمانلریزی
بیقان ؛ ملیتمیزی ، اخلاقیزی بوزان ؛ ثروتیزی افنا ، وجودیمیزی
احما ایدن فناقلر ، رذالتلر عجا قصبه لرده اکیکمیدر ؟ عشرت ،
قار ، یکریمی لیرایه غراموفون ، کلین صوی و ساثره کبی مهلك ،
مضر مواد وعادات عجبا بو کویله نردن کلدی ؟ جاهل کویلیلر
بولری کیمدن اوکرندی ؟

دینک علویت و قدسیتی ، وطن حسنی ، ملت محبتی ، روح لرینه و طهارت لرینه افق ایدمده بابا لری کی اولسونلر .
شمدی بوراده برشی دها مرض ایدیم . احتمال چوق فضله کیدیورسک ، دین بولنه جقدر . فقط بو اعتراضی ایدن ذات لطفاً برهنه قدر کوی حیاتی اختیار ایتسون ، هیچ شبهه ایتیم که او وقت بی تصدیق ایدر . کویلیک اکثریسنده نکاح یوقدر . چونکه زوج و زوجة مسلمه اسلامک شرطی ، الهی ، پیغمبری ، دینی ، کتابی ، مذهبی ، قلهسی حتی پیغمبرینک اسمنی بیلمزلر . بیلمزنده نکاح اولوب اولدیغنی بندن دها بیوک اولار اهلی جواب ویرسون . یالکز جهالت یوزندن کونده بلکه بیک دفعه قایستی تطایق ایدرده خبری یوق . زیا اغزی آچیلدیمی ایلك سوزی دینه ، ایمانه سب و شتم ... دن عبارتدر .
اوت ، بزی قورتاره جق آنجاق معارف دره هر کویده مکاتب ابتداییه نیک تاسیسیدر . صکره معاملرك انتخاب و تعیندهده بیوک ، یک بیوک دقت و اعتنا لازمدر .

مستلزم اولان بر دینک او امرندن تبعاد ، منبساتنه تعند ایدر جهسته تمسک ایدوبده بلا منری بولوق ایسه بونده دینک نه قباحتی وارددر ؟ حاصلی بن وسط درجهده بر کوی خواجہ سییم . مناقشه و مباحثه به قدرتم ، و قتم یوقدر . آنجق بر چوق زماندنبرو هر شیدن بحث ایدیلیدرده دولتک و حکومتک رکن مهمی ، بلکه روحی اولان بو زواللی کویلیک ایله کیمسه اوغراشمیدیغنی و یا اوغراشیلیدرده بن کوره مدیکم ایچون دیلمک دوندیکی قدر کویلیک احوالی ، مادی و معنوی علمک و امراضی تشریح ایله علاقه دار اولان ذوات کرامک انظار شفقت و حیلت لرینه عاجزانه وضع ایدیورم . دوشونسونلر ، بو هلاک جهالت ، اخلاق سزاق و اعتقاد سزاق علتی - که کوی و میقروبی تاقلب و روحه تاثیر و سرایت ایدیور - تا اساسندن بیقمتق و احما ایتک ایچون هر نه لازم ایسه الله رضایی ایچون توسل بیورسونلر .
ومن الله التوفیق .
حصار دره امامی

مصطفی صالحم

معجزه اسلامیه

سنهم آياتنا في الافاق وفي انفسهم الآيات

حضرت پیغمبر اقدمزک ال بیوک معجزه لری بزه تبلیغ ایتدیکی شریعت جلیله نیک طی ، اجتماعی ، فلسفی او امر و احکامه طولی اولسیدر . بضا بر حکمک سببنی بردن برده کلایه میورسه قده مرور زمانه نه قدر بیوک بر حکمت اجتماعی و صحیحیه مبتنی اولدیغنی ادراک ایدیورز . دوموز ائتک ، قان و ایچکینک تحریمی قنک اثبات ایتدیکی حقایقنددر . بر حرب عمومی ایتسانده ایچکینک مضراتی نه قدر مدعش اولدیغنی هر مات آکلامش واکا کوره تدابیر زجریه و مانعه اتحاد ایلشدر .

انکلتزه حکومتی بو خصوصده او قدر شدتلی نظامنامه لر ، لایحه لر و قانونلر اصدار ایتشدر که کندی مملکتنده ایچکی استعمالی عادتاً یوزده یکریمی درجه سنه ایتشدر . بوکا رغماً کرک حریبه نظارتی ، کرک اعمال حریبه نظارتی بو کون دهاشید قنونلرک اصداری نه صراً طلب ایدیورلر . و قطعی مظفرتی احراز ایدیه بیلمک ایچون ایچکی نیک بسبتون منع ایدیلسنی ایتدیورلر .

ایچکی فابریقه لرینک صاحب لری حریت تجارت نامنه پروتستو ایدرک حکومته هجوم ایدیورسه لرده ، ایچکی علمدار لری : جنایت ایشلک ، خلقی زهر لک ، صاف درونلری اغفال ایتک ، دولاندره ق بر صنعت نشر و عه عد اولندیغنی کبی زهرلی و مفسد تاثیراتی میدانده اولان ایچکینک ده حریت تجارت نامنه سر بیستیمی مشروع دکدر . بوکا مساعده ایتک ملله استهزا ایتک دیکدر ... دیبه جواب ویرورلر .

اولا : متدین ، معتقد ، مقتدر ، مصلی اولوق .

ثانیاً : اخلاق حمیده ایله متصف اولوق .

ثالثاً : وقاری ، حدیثی محافظه ایدن ، سوزنی طار تارق

سویله ن ، سویله یکنی ده هر حالده اجرا و تاثیر ایتدیره بیله جک ذوات تفریق ایدیلیدر .

یوقسه کندی متفنن ، مقتدر کوسترک ایچون ، دکل عموجه نیک ، اکثر ناسک فکر و دماغی ادراک ایدمه ن ، بیلوب بیلمه مسنه دنیوی ، اخروی هیچ بر ثواب و عقاب ترتب ایتمین مباحندن دم اوران ، مثلا دنیا کرویدر ، حرکت ایدیور ، شمس بیوکدر و ثابتدر ، یلذزلر بویله در ... کبی فلکیاتدن ، بیلم نه لردن بزم عموجه لر نه آکلار ؟ دنیا حرکت ایدیورمش ؟ وارسون ایتسون ! شمس بیوک ایتش ؟ وارسون اولسون ! کره ارض ، آی ، یلذزلر کونشدن ایتش ؟ وارسون آیرلسون ! عموجه نیک نه سنه ؟ . بونلری بیلورسه ایتشندن صکره عموجه به بر فائده سی وارمیدر ؟ بیلمه سه دنیوی ، اخروی بر مجازاتی مستلزم میدر ؟ ایتشه بو کبی [عموجه نیک نقطه نظرندن سویلورم] مالا یعنی شیلر ایله وقت کچرن ، امر الهی وسن رسالتنهای دن . مقصد نه اولدیغنی قطعیاً بیلمه به رک محض نینه سندن ، دده سندن کوردیکی ایچون آره صبر نماز قیلان ، اوروچ طوتان زواللی مسلمانلر ایله استهزا ایدن معلملردن ظن ایدرم منفعت یرینه بیوک مضرتلر تولد ایدر .

عجبا حقیقتنه ، حکم و مزایاسنه بو کون حقیقتین اولان اجانبک بیله حیران و مقنون اولدیغنی بو مقدس دینک احکام منیفه سیله عمل ایتکدن نه زیان کوردک ؟ بتون او امری کانه بشرک منافعی ، بتون بی آدمک دنیوی ، اخروی سعادت و سلامتی کافل اولان ؟ نواهیسنی ایسه مطلقاً وجود بی آدمک علل و امراضدن ، فلاکت هلاکدن صیانتی